

З дисертації В.Витвицького згодом проростатимуть теми багатьох його статей. На час її написання українське музикознавство мало ще доволі скромні здобутки, і дисертація Витвицького була вагомим внеском у підвалини професійного українського музикознавства в Західній Україні.

1. Wytwysky W. Ruska piesn solowa w drugiej polowie XIX st w Galicji – Krakow, 1932 (Рукопис); Витвицький В. Старогалицька сольна пісня XIX століття. – Перемишль, 2004. – 158 с.
2. Пилипович В. Вступне слово // Витвицький В. Старогалицька сольна пісня XIX століття. – Перемишль, 2004. – С. 7–18.
3. Витвицький В. Старогалицька сольна пісня XIX століття. – Перемишль, 2004. – 158 с.
4. Білинська М. Сидір Воробкевич. – К.: Музична Україна, 1982. – 46 с.
5. Витвицький В. Музикознавчі праці. Публіцистика. Серія: Історія української музики. – Львів, 2003. – Вип. II. Дослідження / Упорядкування, переклади, редакція, переднє слово, коментарі Л.Лехника; Відповідальний редактор Ю.Ясіновський.
6. Dalhaus C., Eggebrecht H. H. Co to jest muzyka? – Warszawa, 1992.

The article attracts attention toward finding and publishing the thesis of well-known in Western Diaspora Ukrainian musicologist Wasyl Wytwysky "Ukrainian solo song in the second half of XIX century in Galicia" (editor Wolodymyr Pylypowych, translating into Ukrainian by Lyubomyr Lekhnyk). The main conclusion from Wasyl Wytwysky's research is: the solo songs of D.Sichynsky, O.Nyzhankivsky, V.Matyuk preserved their high artistic values up to nowadays, and, otherwise, the works of other Galician composers were only the certain stages in mastering the genre.

Key words: solo song, creativity, music language, form.

УДК 78.073

ББК 85.313

Наталія Кушлик

ПРЕДСТАВНИКИ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА В НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМУ ВІДРОДЖЕННІ ГАЛИЧИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX ст.

(історико-культурологічний аспект)

У статті автор розглядає діяльність представників греко-католицького духовенства в Галичині, їх роль у національно-культурному відродженні краю XIX – початку XX ст.

Ключові слова: духовенство, національно-культурне відродження, греко-католицька церква.

Українська Католицька Церква у найтяжчі періоди історії відігравала роль хранителя народних звичаїв і традицій, захисника національних інтересів. Історичний час підтвердив, що в цій інституції українці зуміли створити власну національну церкву, яка, замінюючи в найбільш драматичних ситуа-

ціях інститут держави, “зробилася головним забором української народності” [1]. За певних історико-соціальних умов у Галичині греко-католицьке духовенство складало чи не єдину найчисельнішу та найвпливовішу верству української інтелігенції, яка мала безпосередню причетність до національного духовно-культурного відродження. Визначальним фактором впливу як на процес константного духовного націозбереження, так і на динаміку поступального культуротворення був особистісний дієвий внесок представників західноукраїнського духовенства. Питання участі відомих персоналій священників Галичини в процесі національного духовно-культурного ренесансу в контексті їх особистісного внеску епізодично висвітлюється в наукових працях В.Витвицького, М.Грушевського, М.Загайкевич, Л.Кияновської, Б.Кудрика, С.Людкевича, П.Медведика, Н.Полонської-Василенко та потребує певного доповнення, узагальнення й систематизації, чим і зумовлюється мета даної статті.

Впровадження унії на українських землях не відразу було сприятливим фактором національно-духовного розвитку, зокрема коли унію приймали з малодушності чи через зраду. Але згодом для нових поколінь уніатів ця віра ставала українською. Оскільки уніатське духовенство і взагалі унію не зрівняли в правах з католицькою, вона була нижчою церквою, своєрідною прикметою українського життя і незадовго стала для Західної України такою ж **національною церквою**, якою перед тим була православна [2]. Термін “греко-католики” почали офіційно вживати для позначення всіх католиків-українців від кінця XVIII ст., коли Галичина опинилася під владою Австрії. Зазначений період в українській культурі характеризується ознаками духовно-культурного ренесансу з помітним впливом загальноєвропейських філософсько-естетичних засад, які пов’язувалися з утвердженням світоглядних ідей національного самовираження й націотворення. Розвиток загальних тенденцій на українських теренах обумовлювався рядом особливостей. Важливою особливістю поставало збереження визначальних елементів художнього мислення в українській культурі з відсутністю радикалізму та експериментаторства в поєднанні з виразними ознаками національної ментальності українців, як от кордоцентризм, емоційність та сентиментальність, естетизм, філософська зосередженість на вічних проблемах буття та релігійність світовідчуття [3]. Кордоцентричній релігійності світовідчуття як об’єднуючому світоглядно-філософському та психологічно-ментальному началу належала особлива роль в культурно-історичному онтогенезі Галичини. Це виразно виявилось в національно-духовному відродженні кінця XVIII ст. “Церква є для нашого народу і святинею, і музеєм, і театром, і словом: всім. Вона містить в собі весь його ідеальний світ”, – зауважував відомий іконописець-галичанин Юліан Панькевич [4]. Моральність українців

в Галичині оберігалася церквою як найвища цінність людини, що дозволило зберегти свою тотожність поміж націй. Невипадково старогалицька література і поезія, представлена творчістю священників І.Гушалеви́ча, О.Духновича, Т.Бордуляка, М.Устияновича, найперше проповідує незмінні християнські чесноти та прагнення до духовного вдосконалення з характерним ментальним кордоцентризмом.

У певних умовах українського соціокультурного творення своєрідна “оберігаюча” функція в діяльності греко-католицьких священнослужителів органічно поєднувалася із зусиллями, спрямованими на плекання динаміки формування та еволюціонування важливих чинників суспільної свідомості – освіти й мистецької культури. До числа таких діячів належали львівські єпископи **Лев Шептицький** та **Петро Білянський**, чия ініціатива була причетна до австрійських реформ після 1772 р., пов’язаних з отриманням рівних прав греко-католицької церкви з римо-католицькою в правовому та матеріальному забезпеченні, що відкрило *реальний доступ українському духовенству до вищої освіти*. Таку можливість українцям Галичини почали надавати віденський “Barbareum” (1774), Львівська духовна семінарія (1783), “Studium Ruthenium” при Львівському університеті (1787–1809). Однак проблема національно зорієнтованої освіченості продовжувала існувати. Зокрема “Studium Ruthenium” не міг у повній мірі виконати свого завдання поживавити українське національне життя, так як дивна мішанина народної, церковнослов’янської та польської мов у викладі професорів не викликала захоплення, а ставлення до народної мови залишалося зневажливо-гордовитим [5]. З огляду на малосприятливі тогочасні обставини для розвитку освіти значними постають кроки західноукраїнського духовенства в бік розвитку народного шкільництва та освіти. Так, перший митрополит Галицький **Антін Ангелович**, який посідав митрополічу катедру в тяжкі часи окупації Галичини польським легіоном армії Наполеона (1808–1814), своє правління присвятив головним чином відновленню зруйнованих поляками шкіл. Завдяки діяльності митрополита **Михайла Левицького**, який протягом свого 42-літнього правління (1816–1858) боровся за піднесення престижу Української Католицької Церкви, турбувався про її матеріальне забезпечення, приділяв увагу теологічній освіті, “уніатське духовенство твердо стало на чолі українського руху” [6, с.367]. Важливим організаційно-діяльним досягненням митрополита М.Левицького став гурток “Товариство греко-католицьких священників для поширення просвіти і культури серед вірних на основі християнської релігії” (1816), з якого вийшло чимало видатних діячів культури, серед яких **о. Іван Могильницький** – автор першої української граматики. Відомим натхненником українського культурного ренесансу в Галичині став перемишльський єпископ **Іван Снігурський** (1784–1847) – засновник і

меценат крилошанської друкарні, єпархіяльної бібліотеки та архіву в Перемишлі, найактивніший подвижник тогочасних музичних справ, фундатор Перемишльського Інституту дяків і вчителів (Institutum cantorum et magistrorum choriae), а також *першого українського хору й музичної школи* (1828), утворених при перемишльському соборі з метою радикального оновлення традиційного національного культового співу. Рік першого виступу (1829) хору з Перемишля став пам'ятною датою національно-культурного відродження. Відродженню національної професійної музичної культури сприяв тісний зв'язок з європейською ранньокласичною музикою, так як в основі репертуару були твори Д.Бортнянського, М.Березовського, Б.Галуппі, Й.Гайдна, В.А.Моцарта. Подібні хори почали функціонувати у Львівській та Чернівецькій греко-католицьких семінаріях (1832–1833).

Яскравою ознакою національного відродження Галичини в 30-ті рр. XIX ст. став сміливий літературний голос “Руської Трійці”, що належав молодим священикам-поетам, вихованцям Львівської духовної семінарії оо. **Маркіяну Шашкевичу, Якову Головацькому, Івану Вагилевичу**, які видали альманах “Русалка Дністрова” з метою оживити та *утвердити народну літературну мову* на противагу пануючому культу мови старослов'янської. У ці ж роки у Львові діяла ціла плеяда священиків, поборників народно-культурних традицій: фольклорист **Іван Білінський**, поет-романтик **Антін Могильницький**, поет і культурно-громадський діяч **Лев Данкевич**, етнограф і громадський діяч, засновник “Галицько-руської матиці” **Іван Бірецький**, збирач фольклору **Йосафат Кобринський** [7].

Якісно новий імпульс українському культурному відродженню в Галичині принесла “весна народів” 1848 р., вплив якої поширився й на діяльність греко-католицького духовенства. Так, українську політичну організацію “Головна Руська Рада”, створену у Львові 2/V 1848, очолив єпископ **Григорій Яхимович** (1792–1863), патріотизм якого був співзвучний маніфесту-заклику українців до історичного “пробудження” та забезпечення кращої долі. Діяльність Григорія Яхимовича в якості митрополита (в 60-ті рр.) зосереджувалася на вимогах поступу українського культурного життя, як-от: визнання кирилиці нарівні з латинкою чи потреба заснування українського театру [6]. Коли на арену суспільно-культурного життя різних європейських народів вийшов театр, у Галичині *активний театральний рух* розпочався діяльністю священика о. **Івана Озаркевича**, який організував у Коломиї хорошу аматорську трупу (1848), здійснивши інтерпретацію творів І.Котляревського “Наталка Полтавка” (“На милування нема силування”) та “Москаль-чарівник” (“Жовнір-чарівник”). Подібний театральний гурток, де вистави відбувалися українською мовою, діяв протягом 1848–1849 рр. у Перемишлі, і саме тут розпочав свою активну композиторську працю о. М.Вербицький,

створюючи до спектаклів музику з національним, галицьким колоритом. Музично-театральна діяльність о. І. Озаркевича окреслила нові горизонти розвитку національного театру, тож на початку 1860-х рр. з'явилася *ідея постійного театру* у Львові, а першим її носієм став священник о. **Лев Грешаківський**. Його думку практично реалізовував віце-маршалок Галицького сейму Юліан Лаврівський у товаристві “Руська Бесіда”, де було утворено окремий “театральний відділ” із метою створення відповідних фондів для театру. Чимало матеріальну підтримку в цій важливій національно-патріотичній справі надавало парафіяльне духовенство Галичини, яке користувалося неабиякою довірою селянства [8]. Відкриття українського музично-драматичного театру при “Руській Бесіді” у Львові (1864) та його подальша діяльність, пов’язана, зокрема, і з музичною творчістю композиторів-священиків, стали важливими громадським та морально-культурним чинниками духовного відродження Галичини.

Варто зазначити, що соціально-економічні умови життя автохтонного населення Галичини тривалий час залишалися малосприятливими та достатньо обмежувочими, тож певні сподівання української інтелігенції у другій половині XIX ст. покладалися на зростання просвітницького руху, оскільки своєрідним “митом” для забезпечення та піднесення народної економіки в Галичині могло стати, за визначенням часопису “Слово”, лише *“просвітництво народу*, що мало ґрунтуватися на обізнаності з мистецтвом рільництва, садівництва, торгівлі і т.ін. через народні школи в найдоступнішій формі за допомогою *рідної мови”* [9]. Під впливом просвітницьких рухів чехів і поляків за ініціативою активного поборника національного відродження о. **Степана Качали** і підтримкою гімназійної молоді було сформовано організаційний комітет для заснування у Львові товариства “Просвіта” (1868). Серед активних учасників організаційного становлення товариства були священники – професор гімназії, д-р **О. Огоновський**, парохі **Й. Заячківський** та **І. Наумович**. Загалом, чимало греко-католицьких священників були ініціаторами просвітницьких осередків на всіх рівнях [10].

У руслі просвітницького руху особливе місце посідає *розвиток світського та церковного співу* як найбільш суспільно впливового демократичного виду культурно-мистецької діяльності. Послідовниками справи І. Снігурського виступили священники **О. Вітошинський** та **А. Крушельницький** (батько відомої Соломії Крушельницької) на Тернопільщині, **І. Полотнюк** та **О. Бачинський** на Станіславщині, які керували новоствореними школами, докладаючи певних зусиль щодо поширення загальної початкової музичної грамотності та піднесення рівня хорової культури [11]. До процесу становлення музично-хорової культури були безпосередньо причетні вихованці перемишльського катедрального хору, які стали носіями

знань по всій Галичині, а їх послідовники доклали чимало зусиль для подальшого розвитку професійних засад **національної музичної культури**. До числа перших випускників перемишльської школи належать, зокрема, о. **Яків Неронович** (1801–1899), який успішно проводив диригентську практику в Перемишлі, Львові, започаткувавши професійний розвиток мистецького співу в Ставропігійському інституті, а також о. **Петро Любрович** (1826–1869), диригентський талант якого закладав традиції хорового концертування та отримав високу оцінку Й.Левицького (Покутського) й І.Лаврівського [12].

Знаковою в історії розвитку музичної культури Галичини стала культурно-мистецька діяльність отців М.Вербицького та І.Лаврівського, які сформували засади **композиторської “перемишльської школи”** та сприяли визріванню нового націотворчого імпульсу. Ключову позицію займає фундатор “школи” о. **Михайло Вербицький** (1815–1870), у діяльності якого виразно окреслилась національна мистецька креативність, доповнена його громадянською активністю та педагогічним авторитетом. Працюючи в різних музичних жанрах, о. Вербицький став “символом нашого національного відродження в Галичині” [13, с.347]. Мистецька діяльність о. **Івана Лаврівського** (1823–1873), як віддзеркалення внутрішньопсихологічного особистісного статусу, здебільшого репрезентувала досить поширену творчо-музичну романтичну тенденцію салонного типу та водночас доповнювала вияв його патріотизму як у творчості, так і в громадських справах та педагогічній праці [14]. До числа активних “хранителів” та продовжувачів традицій “перемишльської школи” належить ім’я буковинського культурно-мистецького та громадського діяча, літератора і композитора, диригента і педагога о. **Сидора Воробкевича** (1836–1903), творча діяльність якого відзначалася багатогранністю, всебічністю зацікавлень та високим, хоча й не завжди виправданим рівнем продуктивності, а щирий ліризм був продиктований зв’язком із мелодикою української народної пісні. Збереженням рис традиційності “перемишльської школи” і водночас оригінальністю поглядів у поєднанні з пізнавально-аналітичною активністю, що акумулювалася в універсальності творчих уподобань, була позначена діяльність о. **Порфирія Бажанського** (1836–1920). Найчисельнішу частку його напрацювань складають теоретичні розвідки в галузі фольклористики, теорії музики, інструментознавства, музично-театрального жанрі та музикознавча публіцистика. Важливо, що загалом свої творчі намагання о. П.Бажанський спрямовував на пошуки та утвердження автентичних ознак національного мистецького стилю. У русло духовного зростання нації була спрямована творчо-художня діяльність о. **Віктора Матюка** (1852–1912), митця-патріота, композитора-аматора й громадянина. Тяжіння до традиціоналізму “перемишльської школи” із схильністю до жанру камерно-вокальної лірики

найкраще відповідали його природному психологічному складу, виявляючи “глибинні філософські питання в світлі простої житейської мудрості” [7, с. 132]. Вартою уваги є праця о. Матюка на просвітницько-видавничій та духовно-освітній ниві, а також його причетність до популяризації творчості М. Лисенка серед галичан.

Дещо скромніший, але помітний слід в утвердженні традиційних засад диригентсько-хорового мистецтва, а також музичної педагогіки та видавничої справи в Галичині залишили музично-громадські діячі, диригенти та композитори-аматори **о. Максим Копко** (1859–1918) та **о. Іван Кипріяні** (1856–1924), які прагнули “музикою-співом розбудити почуття народності” [15, с. 317]. Духовно-мистецький патріотизм о. М. Копка спонукав його впровадити викладання уроків релігії українською мовою, створити учнівський та кафедральний хори в Перемишлі, бути серед засновників та першим диригентом товариства “Перемишльський Боян” (1891), фундатором музичного видавництва “Бібліотека музикальна” (1897–1912). Заслугою о. І. Кипріяна стало написання ним перших у Галичині підручників початкових знань із музики та співу (1886). Достатньо активно й успішно проводили культурно-мистецьку діяльність священики **Микола Кумановський** (1846–1924), **Євген Купчинський** (1867–1938) та **Зенон Кирилович** (1865–1919), творчо-виконавська та композиторська праця яких вирізнялася помітною прихильністю до культивованого на той час мистецтва гри на цитрі з утвердженням національно-патріотичних мотивів. Зокрема о. М. Купчинський прославився як виконавець народних дум та історичних пісень у супроводі цитри, став автором ряду творів для цитри, які увійшли до його збірника “Руський цитрист” (Відень, 1902–1904). Твори о. Є. Купчинського, а також власні композиції використовував о. З. Кирилович, співпрацюючи з хором “Коломийського Бояна”. В’язанки народних пісень для цитри та хору переважали в композиторському доробку о. М. Кумановського.

Відомим західноукраїнським культурно-мистецьким діячем-просвітителем, прихильником та пропагандистом творчих принципів Миколи Лисенка в Галичині був священик **Остап Нижанківський** (1862–1919), організатор співацьких товариств “Боян” та редактор “Музикальної бібліотеки”, диригент і композитор, який найповніше реалізувався в традиційних для Галичини музичних жанрах – духовних і світських хорах, солоспівах і вокальних ансамблях, обробках народних пісень, де вдало поєдналися традиціоналізм, оригінальність індивідуального почерку та пошук нової виразовості [16].

Суспільно зумовлена потреба на теренах Галичини поступово формувала зростаючу зорієнтованість на подальший розвиток як диригентсько-хорового мистецтва, так і аналітично-критичного осмислення західноукраїнського культурно-мистецького процесу. У цьому контексті слід згадати творчо-

діяльний внесок **о. Володимира Садовського** (псевдонім **Домет**) (1865–1940), який відзначився не лише як успішний хормейстер капели при церкві Св. Варвари у Відні (1894–1901), але як один з організаторів та плідний автор перших у Галичині фахових мистецьких періодичних видань – “Ілюстрованого музичного календаря” (1904–1907) та “Артистичного вісника” (1905), а його просвітницька музично-критична публіцистика як діалог чуттєвого та інтелектуального стала важливим націотворчим елементом у перехідний період утвердження фаховості в музикознавчій аналітичній думці Галичини [12].

У перехідний період початку ХХ ст., коли відбувався активний рух у напрямку пошуків шляхів виходу мистецької культури Галичини з маргінально-обмежуючих умов існування в бік пріоритетності музичної фаховості, перелік імен греко-католицьких священників, причетних до процесу відродження української духовної культури, доповнений численною кількістю подій та фактів, дозволяє розглядати безперервність та константність процесу, де вартісними та незамінними постають критерії ціннісної зорієнтованості, які оберігали стабільність традицій, як запоруку збереження національної ідентифікації. У той час культурно-мистецька сфера Галичини функціонує у своєрідному дуалістичному вимірі, коли паралельно з молодого генерацією професійно підготовлених композиторів продовжується творча діяльність композиторів-священників, яка не порушує усталених канонів національних традицій, притаманних загалом галицькій інтелігенції. Найперше ці традиції пов’язувалися з вокально-хоровим мистецтвом в його сакральному вияві з позицій морально-етичної сталості філософського світовідчуття і водночас ставали міцними підвалинами новітнього художньо-мистецького мислення. Показовою в такому сенсі є мистецька музично-просвітницька праця **о. Івана Туркевича** (1872–1936), священника, капелана-педагога, хорового диригента і музично-театрального критика, творчо-діяльна амплітуда якого включала турботу про забезпечення фахового підходу до збереження церковно-хорової спадщини та водночас виконавську й публіцистичну практику, зокрема в театральній сфері [12]. Світоглядний базис та педагогічно-виховні напрашування **о. І. Туркевича** були промовисто відображені в надзвичайно успішній діяльності його дітей, у подальшому відомих як у Галичині, так і за її межами музикантів-професіоналів (композитора, доктора музикознавства **Стефанії Туркевич-Лукіянович**, співачки **Ірини Туркевич-Мартинець** та видатного диригента, піаніста, композитора й музичного діяча **Лева Туркевича**). Неперехідні цінності свідомо визначених та традиційно вкорінених морально-духовних засад суспільного життя українців Галичини продовжували служити підвалинами художньо-мистецької життєдіяльності представників греко-католицького духовенства в першій половині ХХ ст. Слід згадати талановитого диригента й композитора **о. Йосипа**

Кишакевича (1872–1953), який у своїй творчості здебільшого орієнтувався на традиційні засоби виразності, але з відчутним зростанням рівня професійної майстерності в оволодінні прийомами звукопису, використанні мелодико-інтонаційних народнопісенних джерел у поєднанні з елементами формотворення та фактурної витонченості, а також священика-громадянина, диригента й композитора, літератора-публіциста **о. Северина Сапруна (1897–1950)**, організаторський талант якого набув особливого статусу в роки гітлерівської окупації, коли, зокрема, відбувся грандіозний конкурс аматорських хорів Галичини, приурочений до столітніх роковин Миколи Лисенка. Засобом самовираження та мистецького виховання, що сприяло збереженню самобутності та національної самоідентичності українців стала також видавнича діяльність **о. С.Сапруна [17]**.

Таким чином, плеяда представників українського духовенства, духовно-культурних діячів Галичини XIX – поч. XX ст., причетних до процесу національно-культурного відродження, є досить багатогранною. Широка амплітуда їх діяльності, що охоплювала численні сфери суспільного життя (освіта, культура, мистецтво), а також загалом універсальний характер творчих змагань цих патріотично налаштованих діячів-просвітителів були зорієнтовані на досягнення спільної мети відродження національної самосвідомості в нерівних та складних умовах політичної, економічної, соціально-культурної залежності Галичини. Важливим стабілізуючим елементом їх праці виступав традиціоналізм художньо-естетичного мислення, що ґрунтувався на засадах християнських світоглядних позицій в узгодженні з прагненнями до динамічного культуротворення на західноукраїнських теренах.

1. Паславський І. Між Сходом і Заходом // Дзвін. – 1990. – №10. – С.105.
2. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – Київ–Львів, 1913.
3. Петрушенко В. Філософія: Курс лекцій. – К.: Каравела; Львів: Новий світ-2000, 2001.
4. Панькевич Ю. О що ж властиво ходить? // Діло. – Львів. – 1891 – Ч 283–286.
5. Історія української культури / Заг. ред. І.Крип'якевича. – К.: Либідь, 2002.
6. Полонська-Василенко Н. Історія України. – Т.2 – К., 1995.
7. Кияновська Л. Стильова еволюція галицької музичної культури XIX–XX ст. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000.
8. Чарнецький С. Театр // Історія української культури / Заг. ред. І.Крип'якевича. – К.: Либідь, 2002 – С.594–619
9. Слово. – Львів, 1862. – Ч.39
10. Федунків З. Греко-католицьке духовенство в просвітніх змаганнях галицьких українців // “Просвіта”: Історія. Постаті. Чин. Матеріали наукової конференції, присв. 125-й річниці заснування “Просвіти”. – Івано-Франківськ, 1993. – С.101–104.
11. Мороз Л. Школи церковного співу... // Музика Галичини. – Т.VI – Львів, 2001. – С.203–208.
12. Медведик П. Діячі української музичної культури... // Записки НТШ. – Т.CCXXVI. – Л., 1993. – С.370–455.

13. Людкевич С. Михайло Вербицький та українська суспільність // Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи – Т.І. – Л., 1999. – С.345–348.
14. Кудрик Б. Участь духовенства в галицько-українській музичній культурі // Богословія. – 1938 – Т.ХVI – Кн.4 – С.208–214.
15. Два матеріали отця Івана Кипріяна // Musica Humana – Львів, 2003. – С.317–320.
16. Людкевич С.О. Й.Нижанківський // Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи. – Т.І. – Л., 1999. – С.390–400.
17. Довгалюк І., Шнерх С. Інститут Народної Творчості у Львові. // Записки НТШ. – Т.ССХХХІІ. – Л., 1996. – С.448–463.

The question of the personal part of the greek-catholic priests of Galychyna in the historical and cultural Renaissance of the XIX – in the beginning of the XX century is considered

Key words: priesthood, national and cultural Renaissance, greek-catholic church.

УДК 78.071.2

ББК 85.314-03

Євгенія Шуневич

ПРОЦЕС РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА В ГАЛИЧИНІ

У даній статті робиться спроба розглянути і оцінити з позицій сьогодення внесок західноукраїнських співачок-сопрано у вокальну культуру України, у процес формування української вокальної школи, всесторонньо і критично виважено відтворити картину розвитку професійного вокального мистецтва на Західній Україні періоду XIX – XX ст.

Ключові слова: вокал, вокальне мистецтво, виконавство, Галичина.

Серед недостатньо досліджених на сьогодні тем залишається вокальна культура Західної України, хоча останнім часом процес осмислення еволюції професійного вокального мистецтва України значно активізувався. З'являються праці, які висвітлюють окремі здобутки митців (М.Головащенко, П.Медведик, С.Павлишин, В.Ігнатенко, В.Чайка. Б.Петраш та ін.), які розвивають вокальну педагогіку й методику (Д.Євтушенко, Н.Гребенюк, О.Бандрівська, Ю.Юцевич).

Предметом пропонованого дослідження є вокальне мистецтво, життя і творчість західноукраїнських співачок-сопрано XIX–XX ст. як феномен української музичної культури, який розглядається в контексті загально-національних і європейських культуротворчих та естетичних тенденцій XIX ст.

Для впорядкування інформації про вокальну культуру даного регіону обрані співачки-сопрано, які створюють достатньо репрезентативну групу. З декількох сотень співачок-сопрано України, дані про яких на сьогодні доступні завдяки “Словнику співаків України” І.Лисенка [9], публікаціям П.Медведика у Записках НТШ [6, 7], довіднику “Мистецтво України” [14] та окремим монографічним виданням, відібрано 62 імені тих співачок, які за